

Nr 142.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 18 mars 1949.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden under punkterna 1:o—11:o hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Sven Andersson.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 18 mars 1949.

Närvarande:

Statsministern ERLANDER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden WIGFORSS, SKÖLD, QUENSEL, DANIELSON, VOUGT, ZETTERBERG, STRÄNG, MOSSBERG, WEIJNE, KOCK, ANDERSSON.

Statsrådet Andersson anmäler uppkomna frågor om pension åt vissa i statens tjänst anställda personer m. fl. och anför därvid.

1:o.

Förra rullföringsbiträdet, fanjunkaren i skånska kavalleriregementets reserv Per Silfverberg. Av handlingarna i ärendet inhämtas, att Silfverberg är född den 29 mars 1886 och således den 29 mars 1949 uppnår 63 års ålder;

att han den 1 november 1905 antagits till volontär vid förutvarande skånska dragonregementet och den 30 oktober 1908 förordnats till distinktionskorpral;

att han den 12 juni 1914 förordnats till sergeant i nyssnämnda regemente och den 1 augusti 1915 till sergeant i samma regementes reserv samt den 30 mars 1936 till fanjunkare i skånska kavalleriregementets reserv;

att han den 2 augusti 1915 förordnats som rullföringsbiträde vid Tomelilla rullföringsområde nr 4, vilken befattning han innehaft intill den 1 januari 1942, då han förordnats såsom expeditionsunderofficer i arvodesbefattning vid skånska kavalleriregementets avdelning för de värnpliktigas inskrivning och redovisning;

att han innehaft sistnämnda befattning intill den 1 oktober 1942, då han förordnats i arvodesbefattning såsom biträde i personaldetaljen vid skånska pansarregementet, vilken befattning han alltjämt innehar;

att han beräknas komma att avgå från sin nuvarande befattning den 30 september 1949;

att han såsom rullföringsbiträde uppburit ett årligt arvode av 2 130 kronor jämte arvodestillägg å 1 080 kronor för år förutom dyrtidstillägg samt i sin senaste, sedan den 1 oktober 1942 innehavda arvodesbefattning åtnjutit arvode, motsvarande för tiden intill den 1 juli 1947 lön enligt militära avlöningsreglementets löneklass Uo 7 — dock med avdrag av belopp, svarande mot tjänste- och familjepensionsavdrag för beställningshavare på aktiv stat i samma löneställning — och för tiden därefter lön enligt 20 löneklassen å löneplan nr 1 i statens allmänna avlöningsreglemente;

samt att Silfverberg genom beslut den 11 mars 1941 av arméförvaltningens civila departement tillerkänts reservpension enligt 1912 års reservbefälsförordning.

Hos Kungl. Maj:t har *chefen för skånska pansarregementet* hemställt om utverkande av pension åt Silfverberg från och med den 1 oktober 1949.

Försvarets civilförvaltning har tillstyrkt pension åt Silfverberg med belopp av 2 340 kronor för år jämte rörligt tillägg och därvid anfört bl. a. följande.

Genom beslut från fall till fall har pension beviljats rullföringsbiträden, som avgått från militäranställning utan rätt till pension enligt militära och allmänna tjänstepensionsreglementena. Sålunda medgav 1942 års riksdag (bankoutsk. utl. nr 15, p. 4; riksd. skr. nr 135), att rullföringsbiträdet, fanjunkaren J. M. Blomberg, vilken i likhet med Silfverberg tillerkänts reservpension, finge uppbära en årlig pension av 1 200 kronor. Blomberg hade innehaft manskapsanställning i sammanlagt omkring 9 år och beräknades vid avgång ur tjänst hava tjänstgjort såsom rullföringsbiträde i 36 år. Vidare medgav 1945 års riksdag (prop. nr 53, p. 2; bankoutsk. utl. nr 13, p. 2; riksd. skr. nr 122) att envar av rullföringsbiträdena J. Bengtsson, A. H. Lindgren och G. F. T. Thunander, vilka samtliga tillerkänts reservpension enligt 1912 års reservbefälsförordning, finge uppbära en årlig pension, Bengtsson och Lindgren å 1 200 kronor och Thunander å 1 128 kronor. Bengtsson och Lindgren hade innehaft statsanställning med effektiv tjänstgöring i 34 respektive 36 år och Thunander i 28 år.

Med hänsyn härtill synes det skäligt att Silfverberg, som innehåft manskapsanställning i 9 år 9 månader och vid beräknad avgång från arvodesbefattning den 1 oktober 1949 kommer att hava tjänstgjort i dylik befattning i sammanlagt 34 år 2 månader, erhåller någon årlig pension från och med månaden näst efter den, varunder hans anställning i statens tjänst upphör.

Vad angår pensionens storlek torde densamma böra bestämmas till 2 340 kronor, som numera motsvarar en äldre riksdagspension å 1 200 kronor.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört, att ämbetsverket i likhet med civilförvaltningen ansåge det skäligt, att pension beviljades Silfverberg på grund av hans anställning såsom rullföringsbiträde. Pensionen syntes statskontoret böra fastställas till belopp, som motsvarade äldre riksdagspension å 1 200 kronor. Detta belopp utgjorde från och med den 1 juli 1947 efter omräkning med hänsyn tagen till utgående reservpension 2 232 kronor. I enlighet härmed ville statskontoret föreslå, att åt Silfverberg utverkades en årlig pension å 2 232 kronor jämte rörligt tillägg.

I likhet med myndigheterna förordar jag, att pension beredes Silfverberg. I enlighet härmed och då pensionsbeloppet torde böra bestämmas jämlikt statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förra rullföringsbiträdet, fanjunkaren i skånska kavalleriregementets reserv Per Silfverberg må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 232 kronor.

2:o.

Extra assistenten hos arbetsmarknadsstyrelsen Erik Gustav Bäcklund. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bäcklund är född den 10 juli 1884 och således 64 år gammal;

att han under tidsperioderna 15 september 1921—30 september 1923 och 12 februari—30 juni 1924 innehåft anställning som arbetsledare vid Södra Sveriges statsarbeten;

att han under tiden 1 januari—15 juni 1928 och 8 januari 1930—2 juli 1931 varit anställd vid dåvarande nedre norra väg- och vattenbyggnadsdistriktet, bl. a. såsom platskontrollant vid olika brobyggnadsföretag, och därunder uppburit avlöning av vederbörande vägstyrelser, som för bestrikkande av avlöningskostnaderna åtnjutit bidrag av statsmedel;

att han under tiden 15 december 1931—31 januari 1937 varit anställd såsom platsledare, tidvis jämväl såsom redogörare, vid olika av statens arbetslöshetskommission bedrivna vägbyggnadsföretag;

att han tjänstgjort som biträdande arbetsledare vid olika av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bedrivna vägbyggnadsföretag under tiden 5 oktober 1937—5 juni 1942;

att han sedan den 19 oktober 1942 varit anställd i arbetsmarknadskommissionens och arbetsmarknadsstyrelsens tjänst, därvid han fungerat som arbetsledare och kontrollant ävensom biträtt vid utredningar av byggnadstillståndsärenden;

att han åtnjutit tjänstledighet från sin anställning hos arbetsmarknadskommissionen under tiden 8 mars—31 juli 1944 för tjänstgöring hos statens utrymningskommission samt under tiden 1 december 1945—31 december 1946 för tjänstgöring hos Svenska kommittén för internationell hjälpverksamhet, Polenhjälpen;

att Bäcklund — efter att närmast dessförinnan ha åtnjutit arvode för månad av 650 kronor jämte provisoriskt lönetillägg å 75 kronor — sedan den 1 januari 1948 är hos arbetsmarknadsstyrelsen anställd som extra assistent i lönegrad Cg 19;

samt att anställningen hos arbetsmarknadsstyrelsen beräknas komma att upphöra med utgången av juli månad 1949.

Arbetsmarknadsstyrelsen har hos Kungl. Maj:t hemställt om pension åt Bäcklund.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Bäcklund med 2 988 kronor för år. I fråga om pensionsbeloppets beräkning har statskontoret anfört följande.

Bäcklund är sedan den 1 januari 1948 anställd såsom extra assistent hos arbetsmarknadsstyrelsen med placering i lönegraden Cg 19, motsvarande 15 lönegraden enligt civila icke-ordinariereglementet. Vid bestämmande av pensionen synes därför böra läggas till grund pensionsunderlaget enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente för extra ordinarie tjänsteman i sistnämnda lönegrad eller 3 528 kronor. Då Bäcklund avses komma att entledigas med utgången av juli månad 1949, synes han vid avgången kunna åberopa en för pension tillgodoräkningsbar anställningstid om 20 år 11 månader 17 dagar. Pensionen torde därför i första hand böra beräknas utgöra $(3\,528 - 36/120 \times 3\,528 = 2\,469:60; 2\,469:60 - 246:90 =) 2\,222:70$ eller avrundat 2 232 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen uppgå till 2 988 kronor för år jämte rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra assistenten hos arbetsmarknadsstyrelsen Erik Gustav Bäcklund må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 988 kronor.

3:o.

Platsledaren och redogöraren hos arbetsmarknadsstyrelsen Olof Fridolf Carlson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Carlson är född den 23 januari 1888 och således 61 år gammal;

att han innehåft fast anställning vid Karlskrona grenadjärregemente under tiden 1 november 1905—31 oktober 1910;

att han under tiden 15 februari 1921—30 juni 1924 innehåft anställning vid Södra Sveriges statsarbeten;

att han tjänstgjort hos statens arbetslöshetskommission tidsperioderna 5 februari 1925—20 januari 1926, 14 februari 1926—25 juni 1930 samt 13—28 juli, 9—25 augusti och 7 september—16 oktober 1930;

att han därefter i en följd sedan den 10 november 1930 varit anställd i arbetslöshetskommissionens, arbetsmarknadskommissionens och arbetsmarknadsstyrelsens tjänst;

att Carlson under sin anställning hos nu berörda myndigheter tjänstgjort såsom redogörare vid olika arbetsföretag till år 1940 och därefter varit anställd som platsledare och redogörare vid det för närvarande av arbetsmarknadsstyrelsen innehavda centralförrådet i Tenhult;

att Carlsons senaste avlöning närmast motsvarar lön i 20 löneklassen, ortsgrupp 1 enligt löneplan nr 1 i statens löneplansförordning;

samt att Carlson sedan den 5 juli 1948 åtnjutit tjänstledighet till följd av sjukdom, på grund av vilken han enligt företett läkarintyg är för framtiden oförmögen att uppehålla sin befattning.

Arbetsmarknadsstyrelsen har hemställt om utverkande av pension åt Carlson och därvid anfört följande.

Därest Carlson icke blivit arbetsoförmögen, skulle han ha inplacerats i det nya anställningsreglemente, som styrelsen avser att tillämpa å ledningspersonalen vid sina arbetsföretag och centralförråd. Vid en inplacering i reglementet skulle Carlson ha hänförs till arvodesgrupp 2, omfattande löneklasserna 17—20 i löneplan nr 1 i statens löneplansförordning.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Carlson till belopp av 3 708 kronor för år och därvid i fråga om pensionsbeloppets beräkning anfört följande.

Carlsons avlöning har sedan år 1947 närmast motsvarat lön i 20 löneklassen, ortsgrupp 1 enligt löneplan nr 1 i statens löneplansförordning. Enligt vad arbetsmarknadsstyrelsen uppgiver skulle Carlson, därest det blivande anställningsreglementet för ledningspersonalen vid styrelsens arbetsföretag och centralförråd blivit tillämpligt å honom, ha hänförs till arvodesgrupp 2, omfattande löneklasserna 17—20 i sagda löneplan eller samma löneklasser, som omfattas av lönegraden Ce 17. Denna lönegrad svarar mot lönegraden Eo 13 i civila icke-ordinariereglementet. För bestämmande av pensionen åt Carlson synes därför pensionsunderlaget för sistnämnda lönegrad enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller 3 072 kronor böra tjäna såsom utgångspunkt. Då Carlson vid avgången ur tjänst räknar mer än 30 tjänstår bör pensionen i första hand beräknas utgöra $(3\,072 - 307:20 =) 2\,764:80$ eller avrundat 2 772 kronor. Detta årsbelopp torde med tillämpning av kungörelsen nr 657/1947 böra uppräknas till 3 708 kronor för år. Å pensionsbeloppet bör utgå rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Med biträdande av statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att platsledaren och redogöraren hos arbetsmarknadsstyrelsen Olof Fridolf Carlson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 708 kronor.

4:o.

Biträdande arbetsledaren hos arbetsmarknadsstyrelsen Erik Lennart Zettervall. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Zettervall är född den 3 augusti 1884 och således 64 år gammal;

att han under tidsperioderna 15 januari—15 juni och 15 september—14 december 1910, 8 oktober 1922—10 juni 1923 samt 24 januari—10 juni 1924 tjänstgjort som vikarierande folkskollärare;

att han varit anställd vid av statens arbetslöshetskommission, statens arbetsmarknadskommission och arbetsmarknadsstyrelsen bedrivna vägbyggnadsföretag under tidsperioderna 19 november 1928—31 maj 1929, 14 december 1932—30 november 1937 och 27—30 december 1937 samt därefter utan avbrott sedan den 26 mars 1938, därvid han tjänstgjort som utsättare åren 1928—1934 samt därefter som biträdande arbetsledare;

att han under tiden 22 maj 1948—23 januari 1949 åtnjutit tjänstledighet från sin anställning hos arbetsmarknadsstyrelsen för tjänstgöring hos vägförvaltningen i Kronobergs län;

att Zettervalls senaste avlöning närmast motsvarar lön enligt 17 löneklassen i ortsgrupp 1 enligt löneplan nr 1 i statens löneplansförordning;

samt att hans anställning hos arbetsmarknadsstyrelsen beräknas upphöra med utgången av juni 1949.

Arbetsmarknadsstyrelsen har hos Kungl. Maj:tt hemställt om pension åt Zettervall och därvid meddelat bl. a., att styrelsens biträdande arbetsledare vid inplacering i det av styrelsen upprättade nya anställningsreglementet för ledningspersonalen vid styrelsens arbetsföretag komme att hänföras till arvodesgrupp 4, omfattande löneklasserna 15—18 i löneplan nr 1 i statens löneplansförordning.

Statskontoret har tillstyrkt utverkande av pension åt Zettervall med 2 088 kronor för år. Ämbetsverket har härvid anfört följande.

Den avlöning, som Zettervall uppbär sedan år 1947, motsvarar närmast lön enligt 17 löneklassen i ortsgrupp 1 enligt löneplan nr 1 i statens löneplansförordning. Vid inplacering i det nya anställningsreglemente, som arbetsmarknadsstyrelsen har för avsikt att tillämpa på ledningspersonal vid styrelsens arbetsföretag, komma biträdande arbetsledare, till vilken kategori Zettervall är att räkna, enligt vad i ärendet uppgives att hänföras till arvodesgrupp 4, omfattande löneklasserna 15—18 i förenämnda löneplan eller samma löneklasser, som inbegripas i lönegraden Ce 15. Denna lönegrads motsvarighet enligt civila icke-ordinariereglementet är lönegraden Eo 11. Pensionen torde därför böra bestämmas med pensionsunderlaget för sist angivna

lönegrad enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller 2 760 kronor såsom utgångspunkt. För pensionen synes böra tagas i betraktande såväl anställningstiden i statens tjänst som ock den tid Zettervall tjänstgjort såsom vikarierande folkskollärare. Sammanlagda tjänstetiden vid avgången ur tjänst med utgången av juni månad 1949 skulle då bli 18 år 6 månader 2 dagar. En från dessa förutsättningar bestämd pension skulle i första hand beräknas till $(2\,760 - \frac{45}{100} \times 2\,760 = 1\,725; 1\,725 - 172:50 =) 1\,552:50$ eller avrundat 1 560 kronor. Detta årsbelopp torde med tillämpning av kungörelsen nr 657/1947 böra uppräknas till 2 088 kronor, å vilket belopp bör utgå rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Under sin anställning såsom vikarierande folkskollärare under åren 1923 och 1924 torde Zettervall ha varit delaktig i statens pensionsanstalt. Denna delaktighet berättigar honom till uppskjuten tjänstepension. Då anställningstiden i folkskollärartjänsten tillgodoräknas honom vid bestämmandet av riksdagspensionen, synes såsom villkor för åtnjutande av denna pension böra gälla, att han avstår från rätten till uppskjuten pension från pensionsanstalten.

I överensstämmelse med statskontorets förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att biträdande arbetsledaren hos arbetsmarknadsstyrelsen Erik Lennart Zettervall må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 088 kronor; skolande såsom villkor härför gälla, att Zettervall avstår från den rätt till uppskjuten tjänstepension från statens pensionsanstalt, som författningsenligt tillkommer honom.

5:o.

Extra kontorsskrivaren vid vägförvaltningen i Västernorrlands län Per Hugo Englund. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Englund är född den 16 januari 1885 och således 64 år gammal;

att han under tiden 11 juni 1917—31 januari 1919 innehaft anställning som kassör och bokförare hos statens bränslekommission;

att han under tiden 1 november 1933—31 december 1936 tjänstgjort som biträdande redogörare och redogörare hos statens arbetslöshetskommission;

att han sedan den 1 mars 1938 varit anställd hos väg- och vattenbyggnadsverket, därav intill den 16 februari 1944 som kassör och materialförvaltare vid olika av väg- och vattenbyggnadsstyrelsen bedrivna vägbyggnadsföretag samt från och med sistnämnda dag såsom kontorsskrivare vid vägförvaltningen i Västernorrlands län;

att Englund under anställningen vid vägförvaltningen i Västernorrlands län under tiden intill utgången av juni 1945 uppburit arvode motsvarande lön enligt 13 löneklassen civila icke-ordinariereglementet och därefter intill den 1 juli 1947 åtnjutit arvode motsvarande 14 löneklassen samma regle-

mente samt från och med sistnämnda dag placerats såsom extra kontorsskrivare i lönegrad Cg 19, löneklass 19, statens löneplansförordning;

samt att Englund beräknas komma att lämna sin anställning med utgång av juni månad 1949.

Englund har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av tjänstepension samt att rätt till familjepension måtte tillerkännas hans hustru.

Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen har tillstyrkt, att pension beredes Englund.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Englund till belopp av 1 908 kronor för år. I fråga om pensionsbeloppets beräkning har statskontoret anfört följande.

Englund åtnjuter såsom extra kontorsskrivare lön enligt 19 löneklassen löneplan nr 1 i statens löneplansförordning eller slutlöneklassen inom 16 lönegraden. Denna lönegrad motsvaras i civila icke-ordinariereglementets löneplan Eo av 12 lönegraden. Pensionen torde därför böra bestämmas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för sist angivna lönegrad enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller 2 916 kronor. Englund avses skola lämna sin anställning med utgången av juni månad 1949 och torde då kunna återropa en tjänstetid av 16 år 1 månad 20 dagar. Pensionen synes därför i första hand böra beräknas utgöra $(2\,916 - \frac{65}{120} \times 2\,916 = 1\,579:50; 1\,579:50 - 157:95 =) 1\,421:55$ eller avrundat 1 428 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen 657/1947 skulle pensionen uppgå till 1 908 kronor. Hårtill bör komma rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

I likhet med myndigheterna tillstyrker jag, att pension beredes Englund. I fråga om beräkningen av pensionsbeloppet ansluter jag mig till statskontorets förslag.

Frågan om familjepensionsrätt för Englunds hustru torde icke böra upptagas till behandling i nu förevarande sammanhang.

I enlighet med vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att extra kontorsskrivaren vid vägförvaltningen i Väster-norrlands län Per Hugo Englund må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 1 908 kronor.

6:o.

Läraren i praktisk socialvård vid socialinstitutet i Stockholm Märta André. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att André är född den 21 april 1886 och således den 21 april 1949 uppnår 63 års ålder;

att hon avlagt medicine kandidatexamen år 1909 och gymnastikdirektörs-examen år 1913;

att hon, efter att ha varit verksam i olika grenar av socialt arbete, från och med läsåret 1927/28 anställdes såsom lärare i praktisk socialvård vid socialinstitutet i Stockholm, vilken anställning hon alltjämt innehar;

att hennes avlöningsförmåner sedan den 1 juli 1945 uppgått till samma belopp som lön till statlig befattningshavare i lönegraden Eo 26, sedermera Ce 29, och att därvid för tiden före den 1 juli 1947, då nettolönesystemet infördes, emot vederbörliga statliga pensionsavdrag svarande belopp innehållits och fonderats vid institutet;

samt att André, som enligt läkariuttyg är på grund av sjukdom oförmögen att längre sköta sin tjänst, kommer att lämna densamma med utgången av juni 1949.

Av utredningen framgår i övrigt, att lärare vid socialinstitutet, vilkas löner anpassats efter lönerna för statliga ordinarie eller extra ordinarie tjänstemän, enligt 1944 års pensionsutrednings förslag (SOU 1948: 47) avses skola erhålla pensionsrätt i statens pensionsanstalt i samband med genomförandet av föreslagen ändring av grunderna för den av pensionsanstalten bedrivna pensioneringsverksamheten.

Styrelsen för socialinstitutet i Stockholm har hos Kungl. Maj:t hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen utverka pension åt André.

Statskontoret har i avgivet utlåtande anfört, att, med hänsyn till den nära förestående lösningen av frågan om statens pensionsanstalts fortsatta verksamhet och därmed även frågan om pensionsrätt åt socialinstitutets personal, det förefölle ämbetsverket tveksamt, om åtgärd nu borde vidtagas för pensionering i särskild ordning av André. Ämbetsverket har dock, i betraktande av den ställning socialinstitutet intaga i förhållande till statsverket, icke velat motsätta sig sådan pensionering. Beträffande beräkningen av pensionsbeloppet har statskontoret anfört i huvudsak följande.

Vid en anslutning till pensionsanstalten skulle André, därest hon bleve underkastad det av 1944 års pensionsutredning föreslagna nya pensionsreglementet, få tillgodoräkna i full utsträckning anställningstiden fr. o. m. den 1 juli 1945. Vad angår hennes anställningstid dessförinnan eller 1 juli 1927—30 juni 1945 skulle en tillgodoräkning av densamma jämlikt reglementsförslaget kunna ske efter prövning av pensionsanstalten och under förutsättning, att huvudmannen härför erlade en engångsavgift, motsvarande minst halva kostnaden av den pensionsökning tjänstårsberäkningen medför. En dylik huvudmansavgift torde emellertid med hänsyn till de för socialinstitutet gällande statsbidragsgrunderna kunna antagas väsentligen komma att stanna å statsverket.

Om pensionering av André redan nu kommer till stånd, torde emellertid de s. k. riksdagsgrunderna böra tillämpas. Till utgångspunkt för pensionens bestämmande bör sålunda tagas pensionsunderlaget för lönegraden Eo 26 enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller 6 360 kronor. Under förutsättning att André kvarstår i tjänst till utgången av juni månad 1949, skulle hon kunna tillgodoräkna en tjänstetid av sammanlagt 22 år. Då emellertid André på grund av ohälsa nödgas lämna sin tjänst i förtid, bör

pensionen — i överensstämmelse med grunderna för bestämmande av sjukpension — utgöra 75 procent av pensionsunderlaget med sedvanligt 10-procentsavdrag. Pensionen skulle alltså bli (75 procent av 6 360 = 4 770; 4 770 — 477 =) 4 293 eller avrundat 4 296 kronor. Efter omreglering jämlikt kungörelsen nr 657/1947 skulle pensionen uppgå till 5 748 kronor jämte rörligt tillägg.

Enär frågan om pensionsrätt i statens pensionsanstalt för socialinstitutens lärare torde komma att bli löst först efter det André lämnat sin anställning och en pensionering av André enligt av statskontoret angivna grunder näppeligen kan verka föregripande å lösningen av förstnämnda fråga, vill jag icke motsätta mig, att förslag nu förelägges riksdagen om pension åt André, att utgå med av statskontoret föreslaget belopp. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att läraren i praktisk socialvård vid socialinstitutet i Stockholm Märta André må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 5 748 kronor.

7:o.

Föreståndarinnan för Andrea Eneroths avdelning av föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium Astrid C:son Barkman. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Barkman är född den 18 juni 1882 och således 66 år gammal;

att hon från och med höstterminen 1916 till och med vårterminen 1935 med en undervisningsskyldighet av 20—31 veckotimmar innehaft anställning såsom lärarinna vid Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium och — sedan detta seminarium höstterminen 1929 uppgått i det då bildade föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium — vid Andrea Eneroths avdelning av det sålunda nybildade seminariet samt att hon varit föreståndarinna för sistnämnda avdelning sedan höstterminen 1935, därvid hennes undervisningsskyldighet utgjort 12—28 veckotimmar;

att hon senast åtnjutit en avlöning av 9 194 kronor 30 öre för år, tilläggsförmåner inberäknade;

samt att hon beräknas lämna sin anställning, då pensionsfrågan avgjorts.

Till Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium respektive Andrea Eneroths avdelning av föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium har alltsedan år 1915 utgått statsunderstöd, vilket för budgetåret 1948/49 uppgår till 15 830 kronor.

Frågan om pension åt Barkman har tidigare efter framställning av styrelsen för Andrea Eneroths avdelning av förenämnda seminarium varit fö-

remål för Kungl. Maj:ts prövning och därvid enligt beslut den 21 mars 1947 icke föranlett någon Kungl. Maj:ts åtgärd. Över denna framställning, som tillstyrkts av skolöverstyrelsen, avgavs utlåtande av *statens pensionsanstalt* den 7 februari 1947, vari anfördes bl. a. följande.

Möjlighet till pensionsrätt i statens pensionsanstalt finnes för, bland andra, lärare vid statsunderstött enskilt seminarium för utbildning av lärare för undervisning i kvinnlig slöjd. Lärarbefattning vid sådant seminarium må dock icke förenas med pensionsrätt, om icke befattningen är förenad med så omfattande tjänstgöring vid statsunderstödd kurs eller avdelning vid seminariet, att denna tjänstgöring utgör befattningshavarens huvudsakliga sysselsättning under större delen av året. För pensionsrätten skola enligt pensionsanstaltens reglemente erläggas årliga avgifter, som avvägrats så, att de beräknas i princip täcka hela kostnaden för pensionerna. På grund av bland annat avgifternas karaktär av genomsnittsavgifter faller dock viss del av pensionskostnaden på statsverket, som bestrider jämväl utgifterna för rörliga tilläggsförmåner.

En av styrelsen för Andrea Eneroths avdelning av det nu ifrågasvarande seminariet år 1936 gjord ansökning om pensionsrätt för lärarbefattningar vid avdelningen blev av pensionsanstalten avslagen under hänvisning till vissa brister i den föreliggande ansökningen. Det förefaller sannolikt, att ett sådant tillrättaliggande av förhållandena borde kunna ske, att en förnyad ansökan om pensionsrätt skulle kunna bifallas.

Mot nuvarande löneförmåner för föreståndarinnebefattningen svarar enligt pensionsanstaltens beräkningsgrunder ett tjänstepensionsunderlag av 2 952 kronor. Vid 30 tjänstår skulle pensionen enligt reglementet blivit ($\frac{30}{33} \times 2\,952 =$) 2 684 kronor, vartill enligt nuvarande bestämmelser hade kommit dyrtidstillägg med 744 kronor och kristillägg med 478:08 kronor.

Där möjlighet till pensionering genom statens pensionsanstalt öppnats för en grupp av befattningshavare, torde pensionering under statens medverkan ej böra för sådana befattningshavare beredas i annan ordning, om icke särskilda skäl härtill äro. Såvitt pensionsanstalten kan finna, föreligger icke denna förutsättning i nu förevarande fall.

Statskontoret anförde i utlåtande den 28 februari 1947 följande.

Enligt pensionsanstaltens yttrande i ärendet förefaller det sannolikt, att en ansökan om pensionsrätt i pensionsanstalten för lärarbefattningarna vid Andrea Eneroths avdelning av ifrågasvarande seminarium skulle kunna bifallas. För Barkman, som skulle kunna erhålla pensionsrätt oaktat hon redan uppnått högre ålder än den reguljära pensionsåldern 60 år, skulle det bliva erforderligt att medgivande om s. k. retroaktiv tjänstårsberäkning lämnades. En tillämpning av pensionsanstaltens reglemente beträffande Barkman från en så tidig tidpunkt, att hon kunde tillgodoföras 30 tjänstår skulle enligt inhämtad upplysning belinga en engångsavgift av i runt tal 18 000 kronor att erläggas av huvudmannen med rätt dock för denne att uttaga omkring 7 000 kronor av Barkman. Att döma av de besked rörande den ifrågasvarande seminarieavdelningens ekonomi, som statskontoret under hand erhållit, lär det icke kunna förväntas, att skolan skulle kunna påtaga sig denna kostnad för Barkmans pensionering. Innehavaren av skolan uppgives för övrigt redan ha lämnat bidrag å sammanlagt 2 000 kronor för Barkmans pensionering genom hennes anslutning till pensionsstyrelsens frivilliga försäkring. Denna pensionsförsäkring, till vilken Barkman uppgives själv ha bidragit med 4 000 kronor, garanterar hen-

ne en årlig inkomst å i runt tal 560 kronor. Att med anlitan­de av den av pensionsanstalten anvisade utvägen säkerställa Barkman i pensions­hän­sende lärar alltså icke vara möjligt. Därest med hänsyn till Barkmans lång­variga och förtjänstfulla verksamhet inom undervisningsväsendet skulle an­ses påkallat, att statsverket påtager sig att sörja för hennes pensionering, torde endast återstå att hos riksdagen utverka pension av statsmedel åt henne. För sådant fall synes högre pensionsbelopp än 1 500 kronor för år knappast böra ifrågakomma.

Hos Kungl. Maj:t har förnyad framställning om pension åt Barkman gjorts av *Sveriges slöjdläraryrkesförbund*.

Skolöverstyrelsen har, under hänvisning till av överstyrelsen inhämtade yttranden av styrelsen för Andrea Eneroths avdelning av seminariet och av överstyrelsens konsulent för husligt arbete, i utlåtande den 10 november 1947 tillstyrkt pension åt Barkman med 1 500 kronor för år.

Styrelsen för Andrea Eneroths avdelning har i sitt nyss omförmälda yttrande bl. a. framhållit, att seminariet icke haft och alltjämt icke hade möj­lighet att påtaga sig kostnaderna för en sådan pension åt Barkman, att hon därav erhö­lle sin försörjning.

Konsulenten för husligt arbete, som likaledes tillstyrkt pension åt Barkman till belopp av 1 500 kronor för år, har i sitt yttrande anfört i huvud­sak följande.

Barkmans insats vid seminariet har haft stor betydelse för utbildningen av lärarinnor i kvinnlig slöjd i vårt land. Vid Andrea Eneroths avdelning av seminariet erhålla lärarinneeleverna under tre terminer sin pedagogiska utbildning och sin undervisning i kläd- och linnesömnad. Utbildningen vid Handarbetets vänner avdelning av seminariet pågår under en termin, var­vid eleverna erhålla undervisning speciellt i konstsömnad. Barkman har med de begränsade resurser, som stått detta enskilda seminarium till buds, förmått åstadkomma en utbildning av kunniga lärarinnor till bland annat skolor, där undervisningen i kvinnlig slöjd är obligatorisk. Då icke något statligt seminarium för utbildning av lärarinnor i kvinnlig slöjd finnes, sy­nes avseende böra fästas vid detta förhållande vid ställningstagande till ifrågavarande ärende.

Med hänsyn till vad nu anförts synes det vara motiverat, att Barkman tillerkännes viss pension av statsmedel. Det torde böra beaktas, att, om Barkmans tjänst reglerats, så att hon erhållit pension genom statens pen­sionsanstalt, staten skulle haft utgifter för Barkmans pension, dels — så­som anmärkts i yttrande från statens pensionsanstalt den 7 februari 1947 — i viss grad för grundpension och dels för rörliga tilläggsförmåner, en­bart de senare uppgående till sammanlagt 1 444 kronor. Det torde ej vara för högt beräknat, om man anger summan 1 500 kronor såsom statsbidrag.

Statens pensionsanstalt har i utlåtande den 2 januari 1948 anfört, att an­stalten med hänsyn till numera förebragta omständigheter icke ville mot­setta sig, att pension utverkades åt Barkman med det av skolöverstyrelsen föreslagna beloppet.

Statskontoret har anfört, att — för den händelse Kungl. Maj:t skulle finna skäl frångå sitt tidigare ståndpunktstagande i ärendet — ämbetsverket ville erinra om sitt i föregående utlåtande gjorda uttalande, att en eventuell

pension borde bestämmas till 1 500 kronor för år. Efter omreglering enligt kungörelsen nr 657/1947 skulle detta belopp uppgå till 2 004 kronor för år, varmed borde följa rörligt tillägg enligt senast fastställda grunder.

Med hänsyn till Barkmans långvariga och förtjänstfulla verksamhet vid förenämnda handarbetsseminarier och i beaktande av dessas ställning och uppgifter inom undervisningsväsendet finner jag det motiverat, att pension beredes Barkman genom statens medverkan. Då, såsom utredningen i ärendet nu visar, pensionering av Barkman genom statens pensionsanstalt icke kunnat ske, vill jag därför icke motsätta mig, att förslag om pension åt henne förelägges riksdagen. Vad beträffar pensionens storlek finner jag mig böra förorda det i statskontorets utlåtande angivna beloppet 2 004 kronor för år jämte rörligt tillägg.

I enlighet med vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att föreståndarinnan för Andrea Eneroths avdelning av föreningen Handarbetets vänner och Andrea Eneroths högre handarbetsseminarium Astrid C:son Barkman må från och med månaden näst efter den, varunder hon lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 2 004 kronor.

8:o.

Avdelningsföreståndaren vid Institutet för husdjursförädling vid Wiad filosofie doktorn C. A. Hallqvist.

I anslutning till förslag, som av 1945 års jordbruksförsöksutredning i betänkande den 10 december 1947 framlagts angående den vid Institutet för husdjursförädling vid Wiad bedrivna verksamheten, har Kungl. Maj:t i proposition den 28 januari 1949, nr 41, angående anslag till lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök för budgetåret 1949/50 m. m. föreslagit, att den vid institutet bedrivna forskningen från och med den 1 januari 1950 skulle inordnas i lantbrukshögskolan såsom en självständigt arbetande avdelning av dess institution för avels- och raslära samt att jordbruksgården Wiad skulle bli en försöksgård under styrelsen för lantbrukshögskolan och statens lantbruksförsök. I propositionen har Kungl. Maj:t anhållit om riksdagens bemyndigande att träffa avtal med styrelsen för institutet om statens övertagande av institutets tillgångar samt att utfärda de bestämmelser, som bliva erforderliga för genomförandet av den i propositionen föreslagna organisationen av verksamheten vid Wiad. I samband med genomförandet av den nya organisationen av denna verksamhet kan den nuvarande föreståndaren för institutets avdelning för svinförsök filosofie doktorn Carl August Hallqvist beräknas bliva övertalig. 1945 års

jordbruksförsöksutredning har i sitt förenämnda betänkande framlagt förslag om beredande av pension genom statens försorg åt Hallqvist och därvid anfört i huvudsak följande.

Hallqvist, som är född den 29 oktober 1888, anställdes den 1 oktober 1928 i institutets tjänst. Han skulle således den 29 oktober 1953 uppnå den vanliga pensionsåldern, 65 år. För familjepension har för Hallqvist tecknats pensionsförsäkring i SPP, medan för möjliggörande av någon form för tjänstepensionering av bl. a. Hallqvist en särskild pensionsstiftelse inrättats vid institutet. Innestående medel i denna pensionsanstalt, vilken i första hand synes böra tagas i anspråk för beredande av gottgörelse åt Hallqvist, uppgår för närvarande till 42 943 kronor och kan enligt av institutets föreståndare lämnad uppgift vid 1949 års utgång beräknas ha stigit till cirka 45 000 kronor. För detta sistnämnda belopp kan enligt från kungl. pensionsstyrelsens försäkringsbyrå lämnad uppgift efter nu gällande tariffer inköpas en frivillig pension (livränta) åt Hallqvist att utgå från den 1 januari 1950 motsvarande 7,27 procent av engångsavgiften, vilket i detta fall skulle bli en pension å 3 271:50 kronor, under förutsättning att försäkringen tages under loppet av år 1949. Med hänsyn till föreliggande omständigheter och Hallqvists tjänsteställning vid institutet synes detta belopp icke kunna anses innefatta skäligen gottgörelse för Hallqvist.

Under förhandenvarande omständigheter föreligger icke någon bestämd norm, efter vilken en årlig ersättning åt Hallqvist kan beräknas. Utredningen har därför på sätt av det följande kommer att framgå, sökt finna en beräkningsgrund, vilken kan giva ett för såväl staten som Hallqvist godtagbart resultat.

Därest man antager, att Hallqvist från dagen för sin anställning vid Wiad hade pensionsförsäkrats i statens pensionsanstalt, hade han enligt uppgift från nämnda pensionsanstalt till pensionsålderns uppnående den 29 oktober 1953 med beaktande av till honom utgående löneförmåner kunnat intjäna en pension (omräknad enl. kungörelsen nr 658 år 1947) å 4 908 kronor per år, vartill vid nuvarande indexläge utgår rörligt tillägg med 588:96 kronor. I föreliggande fall kan givetvis övervägas att från nämnda belopp göra visst avdrag för icke inbetalda pensionsavgifter. Enär emellertid det medelst detta beräknings sätt framkomna ersättningsbeloppet syntes utredningen väl lågt med hänsyn till Hallqvists innehavda tjänsteställning m. m., har utredningen jämväl undersökt en annan beräkningsgrund.

Härvid har på grund av att pensionsunderlagen enligt 1947 års allmänna tjänstepensionsreglemente äro grundade på såväl lönebeloppen i det nya statliga lönesystemet som de nya folkpensionerna 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente tänkts vara tillämpligt. Vidare har med anledning av Hallqvists löneförmåner — grundlön 13 625 kronor och totallön, inkl. provisoriskt lönetillägg, dyrtidstillägg och hyresbidrag, 17 920 kronor — samma tjänstepensionsunderlag som för professor vid lantbrukshögskolan (A 30) förutsatts komma till användning. Såsom tjänstår kan Hallqvist räknat fram till 65 års ålder åberopa 25 år och 1 månad. Under dessa antaganden skulle vid pensionsålderns uppnående Hallqvist vara berättigad till en årlig grundpension å 6 746 kronor. Detta belopp synes såsom brukar vara vanligt, när riksdagen i särskilda fall bestämmer pension, böra reduceras med 10 procent med hänsyn till att några pensionsavgifter icke erlagts. Efter en teknisk omräkning för att komma fram till samma rörliga tillägg å grundpensionen, som gäller för statstjänstemännen enligt 1947 års grunder, skulle som slutresultat vid nuvarande indexläge erhållas en grundpension å $(6\,072 \times 136/100 \times 89,3/100 =)$ 7 356 kronor. Inberäknat 12 procent rör-

ligt tillägg bliva de sammanlagda årliga pensionsförmånerna i runt tal 8 238 kronor. Utredningen finner för sin del, att en årlig ersättning av denna storlek till Hallqvist bör för honom kunna innebära skälig gottgörelse. Med hänsyn härtill förordar utredningen, att Hallqvist från den 1 januari 1950, såvida han icke erhåller någon statlig tjänst efter denna tid, av staten tillerkännes en årlig ersättning å nämnda belopp under förutsättning att i institutets pensionsanstalt inestående medel — som nyss nämnts beräknade till cirka 45 000 kronor — från samma tidpunkt överföras till staten.

Vidkommande Hallqvists familjepensionsförsäkring i SPP synes det utredningen vid ett beaktande av föreliggande omständigheter som fördelaktigast, om denna förmån för Hallqvist alltjämt i fortsättningen kunde bevaras. Pensionsavgiften för denna försäkring, beräknad efter en slutbetalningsålder av 65 år, belöper sig till 1 528:56 kronor om året, varav Hallqvist betalar 1 000 kronor och institutet återstoden. Enär Hallqvist efter den 1 januari 1950 uppenbarligen icke kommer att besitta samma betalningskraft som tidigare, anser utredningen skäligt, att efter nämnda tidpunkt Hallqvists del av pensionsavgiften begränsas till 400 kronor samt att staten svarar för resten av pensionsavgiften.

Statskontoret har i utlåtande den 25 mars 1948 anfört, att därest Hallqvist icke kunde beredas anställning i fortsättningen, pension syntes böra tillerkännas honom efter de normer, som tillämpades för beräkning av riksdagspensioner, samt att pensionsbeloppet därvid bleve omkring 6 500 kronor jämte rörligt tillägg med 12 procent. Mot vad som föreslagits beträffande Hallqvists familjepension syntes enligt statskontorets uppfattning i och för sig icke vara något att erinra. Vid beräkningen av nyssnämnda tjänstepensionsbelopp har statskontoret tagit till utgångspunkt tjänstepensionsunderlaget enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente för befattning i lönegrad Eo 26, 6 360 kronor, vilket belopp minskats med $\frac{10}{100}$ på grund av felande antal tjänstår och med 10 procent på grund av att pensionsavgifter icke erlagts samt därefter omreglerats enligt de i kungörelsen nr 657/1947 intagna bestämmelserna för omreglering av riksdagspensioner. Vid exakt uträkning i enlighet med dessa grunder skulle pensionen utgöra 6 444 kronor jämte 12 procents rörligt tillägg.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t den 28 januari 1949 (förenämnda proposition nr 41) av frågan om den framtida verksamheten vid Wiad anförde chefen för jordbruksdepartementet beträffande förslaget om pension åt Hallqvist, att frågan härom i annat sammanhang torde komma att anmälas för Kungl. Maj:t. Återstående avgifter för Hallqvists familjepension syntes enligt departementschefens uppfattning lämpligen böra gäldas i form av ett engångsbelopp ur institutets förenämnda pensionsfond på 45 000 kronor, varefter återstoden av fonden borde överföras till statsverket. Skulle vissa av Hallqvist för närvarande å institutets avdelning för svinförsök bedrivna undersökningar icke kunna fullföljas före den 1 januari 1950, borde emellertid tillfälle beredas honom att under kortare tid fortsätta dem och därvid åtnjuta ett arvode lika med skillnaden mellan nuvarande lön och den pension han kunde erhålla av statsmedel.

På sätt förutsatts i förberörda proposition nr 41 till årets riksdag torde Hallqvist böra från och med den 1 januari 1950 komma i åtnjutande av pension av statsmedel samt de medel, som innestå i den vid institutet inrättade pensionsfonden, böra överföras till statsverket, sedan av desamma bestritts förut omförmälda engångsbelopp för gäldande av avgifter för Hallqvists familjepensionering. Vad beräkningen av pensionen beträffar, har under beredningen av förevarande pensionsfråga efter det statskontoret yttrat sig i ärendet framkommit, att Hallqvist, innan han år 1928 tillträdde anställningen vid Wiad, fullgjort tjänstgöring, vartill hänsyn bör tagas vid beräkandet av det antal tjänstår, som i pensionshänseende kan tillgodoräknas honom. Sålunda har Hallqvist under läsåret 1922—1923 tjänstgjort såsom vikarie- rande ämneslärare vid folkskoleseminariet i Landskrona samt under åren 1924—1928 varit innehavare av docentstipendium vid Lunds universitet och vid universitetet meddelat för åtnjutande av dylikt stipendium stadgad undervisning. Med hänsyn härtill bör viss höjning vidtagas av det av statskontoret — på grundval av uppgifter i jordbruksförsöksutredningens betänkande — uträknade pensionsbeloppet, och jag vill för egen del icke motsätta mig, att pensionen härvid höjes till överensstämmelse med det av jordbruksförsöks- utredningen — ehuru från andra utgångspunkter — framräknade beloppet 7 356 kronor.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avdelningsföreståndaren vid Institutet för husdjurs- förädling vid Wiad filosofie doktorn Carl August Hallqvist må från och med den 1 januari 1950 under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbara en årlig pension av 7 356 kronor.

9:o.

Fiskmästaren vid fiskodlingsanstalten i Borenhult Karl Oskar Gottfrid Arvidsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Arvidsson är född den 10 januari 1884 och således 65 år gammal;

att han innehaft anställning vid fiskodlingsanstalten i Borenhult allt- sedan den 1 augusti 1917 och därvid från och med den 1 juli 1948, från vilken tidpunkt den av 1948 års riksdag beslutade omorganisationen av fiskets administration genomfördes, varit anställd såsom extra befattnings- havare i lönegraden Cg 16;

att hans avlöningsförmåner närmast dessförinnan utgjort kontant arvode å 5 660 kronor för år, varjämte han åtnjutit förmånen av fri bostad, bestå- ende av 3 rum och kök, samt fri vedbrand;

samt att Arvidsson beräknas komma att lämna sin anställning med ut- gången av september 1949.

Enligt 1948 års riksdags omförmälda beslut rörande fiskets administra-

tion inordnades bl. a. fiskmästarbefattningen vid fiskodlingsanstalten i Borenschult i löneplan och hänfördes därvid till lönegraden Ce 16. Arvidsson antogs i samband härmed till innehavare av den sålunda inrättade extra ordinarie befattningen, men antagningsbeslutet upphävdes sedermera, enär Arvidsson överskridit för befattningen gällande pensionsålder och på grund härav icke författningenslignat kunnat beredas pensionsberättigande anställning.

Fiskeristyrelsen med statens fiskeriförsök har hemställt om åtgärder för beredande av pension åt Arvidsson samt om reglering i samband därmed av Arvidssons familjepensionsförhållanden.

Statskontoret har tillstyrkt pension åt Arvidsson till belopp av 3 516 kronor jämte rörligt tillägg och därvid i fråga om beräkningen av pensionen anfört följande.

Arvidsson åtnjuter lön enligt lönegrad Cg 16, vilken motsvarar 12 lönegraden i civila icke-ordinariereglementets löneplan Eo. Pensionen torde därför böra bestämmas med utgångspunkt från pensionsunderlaget för sist angivna lönegrad enligt 1941 års allmänna tjänstepensionsreglemente eller 2 916 kronor. Då Arvidsson räknar mer än 30 tjänstår, synes pensionen i första hand böra beräknas utgöra $(2\ 916 - 291:60 =) 2\ 624:40$ eller avrundat 2 628 kronor. Med tillämpning av kungörelsen nr 657/1947 torde detta årsbelopp böra uppräknas till 3 516 kronor.

I likhet med myndigheterna vill jag förorda, att pension beredes Arvidsson. Vad beträffar pensionens storlek finner jag mig böra biträda statskontorets förslag.

Den av fiskeristyrelsen väckta frågan om reglering av Arvidssons familjepensionsförhållanden torde icke för närvarande böra upptagas till prövning.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:tt måtte föreslå riksdagen medgiva,

att fiskmästaren vid fiskodlingsanstalten i Borenschult Karl Oskar Gottfrid Arvidsson må från och med månaden näst efter den, varunder han lämnar sin anställning, under sin återstående livstid från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 3 516 kronor.

10:o.

Förre extra kronojägaren hos domänverket Carl Henning Fredriksson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Fredriksson är född den 24 juni 1884 och således 64 år gammal;

att han efter att hava genomgått skogsskola (skogvaktarenskola) år 1911 anställts som skogvaktare vid Laxå bruks aktiebolag;

att han innehaft anställning hos nämnda bolag i 36 år eller till den 1 september 1947, då staten övertog företaget;

att han från och med sistnämnda dag förordnats till tjänsteman (kronojägare) i lönegrad Cg 16 vid domänverket med bemyndigande tills vidare att handhava uppörd och verkställa virkesutlämning inom Skagerns extra bevakningstrakt av Tivedens revir och kvarstått i denna anställning till och med den 30 juni 1948, då han på grund av nedsatta krafter lämnade anställningen;

samt att det vid statens övertagande av Laxå bruks aktiebolag från statens sida garanterats, att Fredriksson, då han efter fyllda 65 år avginge ur tjänst, skulle komma i åtnjutande av minst samma pensionsförmåner, som skulle ha tillkommit honom, om företaget icke bytt ägare, nämligen 60 procent av löneförmånerna närmast före avgången ur tjänst.

Domänstyrelsen har, i anledning av en av Fredriksson hos styrelsen gjord ansökning, hos Kungl. Maj:t hemställt, att pension till belopp av 3 144 kronor för år jämte rörligt tillägg därå måtte tillerkännas Fredriksson, att utgå från och med den 1 juli 1948. I fråga om beräkningen av pensionsbeloppet har styrelsen därvid anfört i huvudsak följande.

Fredrikssons sammanlagda löneförmåner närmast före övergången till domänverket torde böra uppskattas till 6 000 kronor för år, varav omkring 4 950 kronor kontant lön och 1 050 kronor värdet av hyresfri bostad jämte vedbrand. Hel pension enligt av bolaget tillämpade grunder — 60 procent av löneförmånerna — utgör alltså ($\frac{60}{100} \times 6\,000 =$) 3 600 kronor för år. Den minskning däri som skulle kunna föränlidas av att Fredriksson avgår ett år före fyllda 65 år torde kunna beräknas till högst $\frac{1}{180}$ av beloppet. Hans pension från och med den 1 juli 1948 skulle alltså uppgå till lägst 3 520 kronor för år eller 3 144 kronor jämte rörligt tillägg.

Statskontoret har i utlåtande i ärendet anfört, att ämbetsverket icke ville motsätta sig bifall till domänstyrelsens hemställan.

I enlighet med domänstyrelsens, av statskontoret biträdda förslag hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre kronojägaren hos domänverket Carl Henning Fredriksson må, räknat från och med den 1 juli 1948, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 3 144 kronor, att utgå av statens domäners fond.

11:o.

Förre skogsarbetaren vid domänverket Per Alfred Olsson. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Olsson är född den 9 mars 1882 och således 67 år gammal;

att han under tiden 1 januari 1924—14 mars 1942 av kronan arrenderat skogsjordbruket Bogården i Svartälvs revir samt under samma tid stått till domänverkets förfogande såsom skogsarbetare å skogsmarker inom reviret;

att den effektiva tid, varunder tjänstgöring såsom skogsarbetare av Olsson fullgjorts, uppgår till något över 11 $\frac{1}{2}$ år;

att hans arbetsförtjänst hos domänverket under åren 1938—1941 uppgått till i medeltal omkring 1 400 kronor för år;

att i samband med vissa marktransaktioner mellan domänstyrelsen och aktiebolaget Bofors äganderätten till såväl det av Olsson arrenderade skogsjordbruket som de kringliggande skogsområden, varå han utfört skogsarbete, den 14 mars 1942 eller alltså kort efter det Olsson uppnått 60 års ålder övergått från staten till nämnda bolags dotterföretag Vikers aktiebolag;

samt att Olsson under åren 1942—1947 utfört arbete hos Vikers aktiebolag under en sammanlagd effektiv tid av närmare 3 ½ år.

Domänstyrelsen — där Olsson ansökt om pension — har funnit sig icke kunna bevilja Olsson dylik förmån, enär hans anställningstid i statens tjänst icke uppgått till 15 år.

Olsson har i en den 27 april 1948 dagtecknad skrift hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Domänstyrelsen har i utlåtande över sistnämnda ansökning tillstyrkt beredande av pension åt Olsson med 732 kronor för år jämte rörligt tillägg och därvid framhållit, att Olsson, därest förenämnda marktransaktioner icke kommit till stånd, med all säkerhet skulle hava genom fortsatt arbete för domänverkets räkning kommit att uppfylla det i kungörelsen den 30 juni 1947 (nr 490) med föreskrifter angående pensionering av viss arbetarpersonal i statens tjänst uppställda kravet å minst 15 tjänstår för erhållande av pension.

Statens pensionsanstalt har i avgivet utlåtande anfört följande.

Även om det av Olsson arrenderade skogsjordbruket förblivit i statens ägo, skulle han icke blivit berättigad till pension jämlikt kungörelsen nr 490/1947, enär han vid 60 års ålder innehaft statsanställning endast under omkring 11 ½ år. Med hänsyn härtill finner statens pensionsanstalt sig ej gärna kunna tillstyrka, att åtgärder vidtagas för beredande av pension åt honom.

Om emellertid det förhållandet att Olsson under avsevärd tid varit arrendator av skogsjordbruk anses böra tillmätas den betydelsen att med hänsyn härtill pension bör tillerkännas honom, synes i betraktande av omständigheterna pensionens belopp böra avvägas efter skälighetsgrunder och förslagsvis bestämmas till 600 kronor årligen.

Statskontoret har anslutit sig till vad statens pensionsanstalt sålunda anfört.

Med hänsyn till den avsevärda tid — från och med ingången av år 1924 till mars 1942 — varunder Olsson haft sin bärning såsom skogsarbetare vid domänverket och såsom arrendator av kronan tillhörigt skogsjordbruk och i beaktande även av det förhållandet att Olsson, därest de i ärendet omnämnda marköverlåtelseerna icke ägt rum, kan antagas ha uppnått en för pension direkt tillgodoräkningsbar effektiv tjänstetid av minst 15 år, vill jag icke motsätta mig, att han erhåller någon pension av statsmedel. Den av

statens pensionsanstalt framhållna omständigheten, att Olsson icke i statens tjänst kan återopa en för pension beräknelig tjänstetid av 12 år före 60 års ålder, synes mig icke böra utgöra hinder för pensions beviljande. Jag vill härvid erinra, att Kungl. Maj:t och riksdagen i ett flertal fall beviljat eftergift från det i författningarna härutinnan uppställda villkoret för erhållande av pension.

Pensionen åt Olsson synes mig skäligen böra bestämmas till det i pensionsanstaltens utlåtande omförmälda beloppet 600 kronor jämte rörligt tillägg, och torde pensionen böra utgå räknat från och med den 1 juli 1948.

Under återopande av vad sålunda anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre skogsarbetaren vid domänverket Per Alfred Olsson må, räknat från och med den 1 juli 1948, under sin återstående livstid uppbära en årlig pension av 600 kronor, att utgå av statens domäners fond.

Vad föredraganden under punkterna 1:o—11:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Carl Olov Sommar.